

A KATONAI LOGISZTIKA GYAKORLATA

A LÉGIERŐ TAVASZI GYAKORLATAINAK ELSŐDLEGES TAPASZTALATAI

Kónya László¹

A Légierő Parancsnokság 2004 évi rendezvényei közül a légierő parancsnok Parancsnoki Felkészítő Foglalkozása után kiemelt helyet foglalt el a LEP „Törzsgyakorlás” és a „Célzott Csapás 2004” parancsnoki és törzsvezetési gyakorlat, valamint ezen három eseményt közvetlenül követő „Légi Küzdelem 2004” NATO-nak felajánlott katonai szervezet nemzeti értékelő-elemző felmérése.

Az eseménysorozat egyes elemei harcászati szempontból szorosan kapcsolódtak egymáshoz, mivel a parancsnoki elgondolás szerint *nem egymástól független kis gyakorlatokat kell az elkövetkezendő időben végrehajtani, hanem olyan összetett, a légvédelmi rendszer közel összes elemét megmozgató átfogó gyakorlást/gyakorlatot kell szervezni*, ahol látható a teljes rendszer mozgása, megmutatkoznak az esetlegesen még meglévő kisebb hiányosságok, összecsiszolatlanságok, és ahol jól látható az eddig befektetett pénz (fejlesztések) eredménye. A szoros egymáshoz kapcsolódás okán a légierő 2004 évi „*Tavaszi Hadjáratáról*” is beszélhetünk, felidézve szép nemzeti hagyományaink közül ezen dicső haditettet.

Előrebocsátom, hogy a gyakorlatok nem elsősorban a logisztikai támogatás megfelelőségének felmérésére szolgáltak, de a rendszer működtetése során óhatatlanul megmutatkoztak a jelenleg is még kisebb szabályozásra szoruló elemek.

A MH LEPK Parancsnoki Felkészítő Foglalkozása indította el az eseménysorozatot amely irányt szabott és meghatározta a célt, valamint a módszert, miszerint hadműveletileg egymásra épülő, a fokozatosság elvét betartó, az elfogadott és bevezetett (NATO) doktrínák, útmutatók és kiadványok előírásait alkalmazó gyakorlás/gyakorlat sorozatot kell végrehajtani. A végső célja ezen eseménysorozatnak az őszi **OPASSESS** gyakorlattal kiegészülve az, hogy a 2005-ben végrehajtásra kerülő és a magyar légierő kijelölt alakulatait **NATO TACEVAL** értékelés alá vonó

¹ Kónya László mk. alezredes, MH Légierő Parancsnokság Logisztikai főnökség kiemelt tervező főtitst.

DEDICATED PHALANX 2005 gyakorlaton megfelelő értékelést érjünk el.

Az MH LEPK Parancsnoki Felkészítő Foglalkozása 2004. február 11-én, az MH LEP Törzsgyakorlás 2004. március 09-11(19) között, a „Célzott Csapás 2004” Parancsnoki és Törzsvezetési Gyakorlat pedig március 23-26 között került végrehajtásra. A „Légi Küzdelem 2004” NATEVAL ellenőrzés 2004. április 05-09 közötti időben zajlott.

A cikk szerkezete a következőképpen épül fel:

1. MH LEP Törzsvezetési Gyakorlás

- Tárgya, célja, elsődleges célkitűzései;
- Végrehajtás fontosabb eseményei, mozzanatai;
- Tapasztalatok.

2. MH LEP „Célzott Csapás 2004” gyakorlat

- A gyakorlat helyszínei;
- Logisztikai támogatás feladatai és prioritásai;
- A gyakorlat mozzanatai, logisztikát érintő közlések;
- A napi logisztikai helyzetjelentések tapasztalatai;
- Szimulációs tevékenység értékelése.

3. MH LEP „Légi Küzdelem 2004” gyakorlat

- Tárgya, célja;
- A gyakorlat logisztikai korlátozó tényezői;
- Elsődleges tapasztalatok.

1. A MH LEP törzsvezetési gyakorlás

A gyakorlás tárgya volt: A MH Légierő Parancsnokság és alárendelt alakulatai tevékenységének tervezése, szervezése a válságkezelés katonai feladatainak végrehajtása folyamán.

A gyakorlás célja volt: Megismertetni a MH LEP és az alárendelt egységtörzsek állományával a NATO döntéshozatali rend lépéseit, gyakoroltatni a parancsnoki elhatározás előkészítése és meghozatala során végrehajtandó tevékenységet, valamint az elkészített intézkedések lejtuttatását az alárendeltekhez, a csapatok tevékenységének tervezését, szervezését és irányítását.

Kiemelt Interoperabilitási cél volt: Gyakoroltatni a szövetségi rendszerben alkalmazott döntéshozatali rend végrehajtásának lépéseit a tervezés és a végrehajtás során. Felkészíteni az állományt a „DEDICATED PHALANX 2005” gyakorlat végrehajtására.

A gyakorlás elsődleges célkitűzései a következők voltak:

- Felkészíteni a gyakorló állományt a válság-megelőzési és a válságkezelési tevékenységek tervezésére, szervezésére és irányítására;
- Gyakoroltatni a belső és külső információ- és az adatáramlást;
- Fejleszteni az állomány műveleti készenlétét, integrálódási képességét;
- Gyakoroltatni az elfogadott és bevezetett (NATO) doktrínák, útmutatók és kiadványok alkalmazását;
- Gyakoroltatni a nemzeti és a NATO Fegyveres Erő Alkalmazásának Rendszabályait (NATO Rules of Engagement – NATO ROE - MC 362);
- Fejleszteni a NATO egyezményes jelek és jelzések használatával kapcsolatos ismereteket, begyakoroltatni a parancsnoki elgondolások, elhatározások, parancsok és intézkedések kialakításával és kidolgozásával kapcsolatos törzsmunkát;
- Gyakoroltatni az erők felkészítésével, átcsoportosításával, a bázis-objektumok előkészítésével és a logisztikai támogatási rendszerbe történő beillesztésével, az anyagi készletek megalakításával és utánpótlásával, a kijelölt nemzetgazdasági erőforrások igénybevételel kapcsolatos logisztikai feladatok megtervezését és megszervezését;
- Felkészülni a „DEDICATED PHALANX 2005” parancsnoki és törzsvezetési gyakorlatok végrehajtására.

A törzsgyakorlás fontosabb eseményei, mozzanatai

I. mozzanat: A HM HVKF 01. számú Műveleti Parancsának vétele, feladattisztázás, elemzés, a légielő parancsnok elgondolásának kialakítása, az előzetes intézkedés eljuttatása az alárendeltekhez.

II. mozzanat: A légielő parancsnok elhatározásának kidolgozása. A légielő parancsnok előzetes intézkedésének feldolgozása az alárendelt alakulatok Operatív Csoportjai által.

III. mozzanat: A légielő parancsnok Műveleti Parancsának végleges formába öntése és eljuttatása az alárendelt alakulatokhoz.

IV. mozzanat: A légielő parancsnok Műveleti Parancsának feldolgozása, az alakulat-parancsnokok elhatározásának jelentése.

V. mozzanat: Az alárendelt egységparancsnokok parancsainak véglegesítése és felterjesztése jóváhagyás céljából.

Részleteiben:

I. mozzanat: 2004. március 09. 08.00 – 16.00. óráig

Tárgya: A HM HVKF 01. számú Műveleti Parancsának vétele, feladattisztázás, elemzés, a légielő parancsnok elgondolásának kialakítása, az előzetes intézkedés eljuttatása az alárendeltekhez.

Kiképzési cél: A parancsnoki döntéshozatali rend I-III. szakaszának módszertani gyakorlása.

Hadműveleti tervezési folyamat:

I. szakasz: **parancs vétele, feladattisztázás**

II. szakasz: **feladatelemzés**

Lépései:

- Feladatelemzés.
- A parancsnok tájékoztatása a feladatelemzés eredményeiről.
- A parancsnok Tervezési Útmutatójának kidolgozása.

Végeredmény:

A parancsnoki Tervezési Útmutató kiadása.

III. szakasz: a parancsnok elgondolásának kidolgozása

Lépései:

- Helyzetértékelés.
- A cselekvési változatok (COA) kidolgozása.
- Döntéshozatali tájékoztató megtartása
- Az elgondolás kialakítása

Végeredmény:

- A jóváhagyott elgondolás (CONOPS)
- MH LEPK előzetes intézkedésének kiadása az alárendelt alakulatok felé.

II. mozzanat: 2004. március 10. 08.00 – 16.00. óráig

Tárgya: *A légi erő parancsnok elhatározásának kidolgozása. A légi erő parancsnok előzetes intézkedésének feldolgozása az alárendelt alakulatok Operatív Csoportjai által.*

Kiképzési cél: A jóváhagyott elgondolásnak megfelelően a VOCS képes legyen a Műveleti Parancs és a hozzá tartozó tervcsalád kidolgozására. A párhuzamos tervezési rendszer működtetése a MH LEP VOCS és alakulatok OCS-i által.

A hadműveleti tervezési folyamat IV. szakasza:

Műveleti Parancs és mellékletei kidolgozásának megkezdése a MH LEP VOCS által.

A tervezési folyamat megkezdése az alárendelt alakulatok Operatív Csoportjai által.

III. mozzanat: 2004. március 11. 08.00 – 16.00. óráig

Tárgya: A légierő parancsnok Műveleti Parancsának végleges formába öntése és eljuttatása az alárendelt alakulatokhoz.

Kiképzési cél: A jóváhagyott elgondolásnak megfelelően a VOCS képes legyen a Műveleti Parancs és a hozzá tartozó tervcsalád kidolgozására.

A Műveleti Parancs és mellékleteinek véglegesítése.

Lépései:

A Műveleti Parancs és mellékletei kidolgozásának befejezése, jóváhagyása, kiadása.

Végeredmény:

Jóváhagyott Műveleti Parancs és a hozzá tartozó tervcsalád.

A műveleti terv felülvizsgálata

- Folyamat felülvizsgálatának végrehajtása.
- A periodikus felülvizsgálat végrehajtása (kockázat-fenyegetettség elemzés).
- A wargame végrehajtása.
- Felülvizsgálati döntéshozatali tájékoztató végrehajtása (ha szükséges).
- Kiegészítések pontosítása és kiadása (ha szükséges).
- Terve előkészítése és kiadása (ha szükséges).

IV. mozzanat: 2004. március 16. 08.00 – 16.00. óráig

Tárgya: A légierő parancsnok Műveleti Parancsának feldolgozása, az alakulat-parancsnokok elgondolásának jelentése.

Kiképzési cél: Az egységek Operatív Csoportjai gyakorolják be a műveleti tervezés lépéseit.

Egységparancsnokok elgondolásának kialakítása (munkarend az egység SOP szerint).

Egységparancsnokok jelentésének meghallgatása.

V. mozzanat: 2004. március 17. 08.00 – 16.00. óráig

Tárgya: ***Az alárendelt egységparancsnokok parancsainak véglegesítése és felterjesztése jóváhagyás céljából.***

Kiképzési cél: Egységparancsok végleges formába öntése.

A törzsgyakorlás előkészítésének és végrehajtásának tapasztalatai:

1. A gyakorlás tervezése a Gyakorlattervezési Útmutató előírásai szerint történt. A gyakorlás megtervezésére Központi Tervező Csoport (KTCS) alakult, amely az alábbi okmányokat dolgozta ki:

- Gyakorlástervezési Intézkedés több változatban;
- A gyakorlás Általános helyzet;
- A gyakorlás kezdetére kialakított helyzet;
- A gyakorlás Műveleti Terv (EXOPLAN).

2. A gyakorlás Műveleti Terve a „KÉKORSZÁG” Honvéd vezérkari főnök 01. sz. Műveleti Terve volt. Sajátossága, hogy az előljáró szerepkörében a Központi Tervező Csoport hozta létre az előljárói dokumentumot. A terv rendelkezett a szabvány által előírt fő résszel és a legfontosabb mellékletekkel, így a logisztikai támogatásra vonatkozó „R” melléklettel is.

3. A gyakorló állomány felkészítése három ütemben került végrehajtásra:

- 2004.02.11-én MH LEPK Parancsnoki Foglalkozás keretében.
- 2004. 03. 03-án MH LEP VOCS felkészítő foglalkozása keretében (1nap).
- 2004. 03.05-én a MH LEP VOCS logisztikai alcsoport saját felkészítő foglalkozásán.

A felkészülésre szánt idő az ismeretek megszerzése, illetve továbbfejlesztése szempontjából elegendőnek bizonyult. A felkészítések, előadások formájában minimális gyakorlással történtek, célirányosan koncentrálna a várható feladatokra.

4. A VOCS települési helye a LEP I. objektum Konferenciaterem volt, amely alapvetően lehetővé tette a VOCS **ideiglenes** elhelyezését, munkáját, de hosszú távon nem alkalmas a csoport befogadására. Az asztalok kicsik, térképek rajzolására nem alkalmasak, nincsenek térképtartó állványok.

5. A gyakorlás híradó- és informatikai biztosítása az előírt követelményeknek megfelelt. A teremben kellő számú telefon csatlakozás áll rendelkezésre a nyílt kapcsolattartásra. A munkacsoportok között belső informatikai hálózat került kiépítésre az A6 főnökség által. A gyakorlás titokvédelmi előírásainak megfelelően a Gyakorlásvezetőség, a résztvevők és a biztosító állomány számára számozott belépők kerültek kiadásra. A Konferenciaterem bejáratánál ellenőrző-áteresztő pont felállítása révén a minősített információkhoz csak az arra jogosult állomány férhetett hozzá.

6. A gyakorló állomány a valós VOCS logisztikai alcsoport állomány köréből került kijelölésre, létszámában és összetételében elegendő – a terem befogadó képessége nem is teszi lehetővé több munkahely kialakítását – ugyanakkor huzamosabb idejű tevékenység esetén feltétlenül szükséges a „**háttér**” állomány biztosítása.

7. A munkacsoport vezetők által végrehajtott feladattisztázás az előírt időn belül került végrehajtásra, a biztosított idő elegendőnek bizonyult.

8. A gyakorlás végrehajtására kijelölt három nap biztosította a NATO döntéshozatali rend lépéseinek betartását, ugyanakkor csak egy cselekvési változat került kidolgozásra, így a végrehajtási rend jelentése egyben az elhatározás jelentése is volt. Ily módon a VOCS nem gyakorolta a különböző cselekvési változatok összehasonlítását, a legmegfelelőbb változat kiválasztását és az események modellezését.

9. A VOCS logisztikai alcsoport részéről kellőképpen előkészített volt a tervezés, rendelkezésre állt a megfelelő adatbázis és az előre kidolgozott formanyomtatványok. A gyakorlás folyamán elkészültek és kidolgozásra kerültek a légierő parancsnok Műveleti Parancsához a logisztikai támogatásra vonatkozó okmányok. A jelentő személyek az előírt szempontoknak megfelelően jelentettek, külön figyelmet fordítottak a lé-

nyegi elemek kihangsúlyozására. A gyakorlás során megtalálták az együttműködés lehetőségét más csoportokkal. Ugyanakkor itt kell megjegyezni, hogy időnként akadozott az információcsere. A csoportok igyekeztek feladatukat önállóan, a többiektől elszigetelten megvalósítani. Előfordult, hogy az információk terítése csak a jelentések alkalmával, illetve a belső levelezési rendszer révén történt.

A gyakorlás során az elhangzott jelentéseknél kihasználtuk a kivetítés nyújtotta lehetőségeket, így a jelentések szemléletesebbek, érthetőbbek lettek az említett segédeszköz alkalmazása révén.

Összegezve a Törzsgyakorlás tapasztalatait megállapítható, hogy a légierő parancsnokság törzséből kikülönített vezetési operatív csoport, benne a logisztikai szakemberekkel mind az öt mozzanatban képes volt a NATO elvek szerinti feladatvételre, helyzetelemzésre, a logisztikai be-
dolgozások elkészítésére, a Műveleti Terv elkészítése során annak felülvizsgálatára és véglegesítésére a hadműveleti igényeknek megfelelően.

2. A MH LEP „Célzott csapat 2004” gyakorlat

A gyakorlat helyszínei

A gyakorlatsorozat célkitűzésének megfelelően a törzsgyakorláson meghatározott helyzetből kiindulva folytatódtak az események, amelyek ezúttal már három helyszínen zajlottak. Az előzetes elgondolásnak megfelelően – költség takarékosági szempontokat is érvényesítve – az MH LEP Légierő Hadműveleti Központban (LHK), a résztvevő alakulatoknál az Operatív Csoportok (OCS) munkahelyein, valamint a várpalotai Szimulációs Központban.

A MH LEP Légierő Hadműveleti Központban valósult meg a vezetés, amelyhez egy fő logisztikai szakembert biztosítottunk, így a vezetési operatív csoport törzsével kibővített/megerősített LHK képes volt ellátni feladatát válságkezelési műveletek végrehajtásakor.

A kijelölt alakulatok operatív csoportjai saját helyőrségeikben csökkentett létszámmal felállításra kerültek. Ezekben a csoportokban szintén résztvettek logisztikai szakemberek.

Harmadik helyszín a várpalotai Szimulációs Központ volt, ahol a valós idejű szimuláció történt megfelelő ellenséges ellentevékenységet is bejátszva. Itt az LHK kihelyezett csoportjában dolgozott művelettámogatói beosztásban egy fő logisztikai szakemberünk. A *Szimulációs*

Központban az alakulatok OCS-i által meghozott döntéseket az **alakulattól küldött kiemelt területeket reprezentáló személyekből álló alájátszó team** valósította meg. Ezekben a csoportokban is jelen voltak a logisztikai, és a repülő/légvédelmirakéta műszaki szakterület képviselői.

A gyakorlat során első alkalommal került alkalmazásra az ICC munkaállomás, amely jól működött a gyakorlat teljes időszaka alatt. A jelenlévő szárazföldi haderő képviselőivel szakembereink jól tudtak együttműködni.

A Törzsgyakorlásra már kidolgozott MH LEPK 01. számú Műveleti Tervének megfelelően – a fokozatosság elvét is betartva – első nap a kijelölt körletek elfoglalása, második nap a határszakasz biztosítása, a szárazföldi alegységek támogatása volt a feladat. A harmadik nap egy erős, – a határszakasz több pontján egyszerre fellépő – intenzív ellenséges tevékenységgel, a bázisobjektumoknál és a megerősítő erők körleteinél terrorista akciókkal kellett számolni.

A logisztikai támogatás feladatai és prioritásai

Feladatok a következők voltak:

- a készenléti szolgálatok megerősítése;
- a határbiztosítási feladatok során együttműködés megszervezése a szárazföldi csapatok kijelölt alegységeivel;
- a szárazföldi csapatok oltalmazása, a kiemelt fontosságú objektumok légvédelmének biztosítása;
- a légi és földi manőverek szükségleteinek kielégítése;
- a meghibásodott technikai eszközök helyreállításának tervezése, szervezése, végrehajtása.

A logisztikai támogatás prioritásai:

- Fegyveres készenléti szolgálatot ellátó erők, kutató-mentő szolgálatba kijelölt erők és eszközök készenlét fokozásának és feladat végrehajtásának logisztikai biztosítása;
- Harci helikopterek tüztámogatásának logisztikai biztosítása;

- Manővert végrehajtó alegységek áttelepítésének logisztikai szintű megszervezése;
- A határbiztosítási feladatok keretén belül kiemelt fontossággal kezeltük a repülőfedélzeti pusztító eszközök és légvédelmi rakéták biztosítását.

A gyakorlat mozzanatai, logisztikát érintő közlések

A „Célzott Csapás 2004” gyakorlat mozzanatai a következők voltak:

I. mozzanat: 2004. március 23-án

Tárgya: A vezetési pontok telepítése, munkahelyek berendezése, összeköttetés felvétele, szemle végrehajtása, készenlét elérése. Mini gyakorlat végrehajtása.

Kiképzési cél: A MH LEP VOCS Irányító Csoport helyzetbe állításával elérni a békevezetési rendtől eltérő műveletek irányítására való készséget. Gyakoroltatni a légi és földi műveletirányító tevékenységet, kiküszöbölni a felmerülő hiányosságokat.

II. mozzanat: 2004. március 24-én

Tárgya: A légierő csapatai manővereinek irányítása a műveleti területre történő kitelepülés során.

Kiképzési cél: Gyakoroltatni a légierő tevékenységének irányítását nagy mennyiségű személyi állomány és technikai eszköz egyidejű mozgatása során.

III. mozzanat: 2004. március 25-én

Tárgya: A légierő csapatai tevékenységének irányítása a válságkezelés katonai feladatainak végrehajtása során.

Kiképzési cél: Gyakoroltatni a légierő csapatai tevékenységének irányítását a válságkezelés időszakára jellemző események bekövetkezése során.

IV. mozzanat: 2004. március 26-án

Tárgya: A légierő csapatai tevékenységének irányítása ipari baleset/természeti katasztrófa következményeinek felszámolása során a csa-

patok harckészségének megóvása és a kapott feladatok maradéktalan teljesítése érdekében.

Kiképzési cél: Gyakoroltatni a károk felmérésére, a helyzet értékelésére, a csapatok átcsoportosítására és a harckészség visszaállítására irányuló tevékenységet.

A gyakorlat során a következő logisztikát érintő közlések kerültek bejátszásra:

A gyakorlat első napján, március 24-én

- Mi-8 helikopteren hajtómű meghibásodás;
- SZURN antenasérülés kirakodáskor;
- 4db harci- és 2 db szállító helikopter üzemeltetését biztosító földi lépcső menete és települése;
- Légvédelmi rakéta zászlóalj kivagonírozása és menete tartaléklásba;
- MRLCS közúti menete települési körletébe;
- An-26 felkészítése külföldi MEDEVAC feladatra, egyúttal meghibásodás;
- II. világháborús lőszeres és bombák a légvédelmi rakéta zászlóalj telepítése során.

A gyakorlat második napján, március 25-én

- Terroristatámadás az MRLCS őrség ellen, fegyverszerzés céljából;
- Dezertáló repülőgép személyzetének szakszerű kezelése, Kecs-keméten;
- Mi-24 kényszerleszállás 2 fő könnyű sérült;
- KM helikopter riasztás egy lezuhant polgári repülőgép miatt;
- Kábeltűz miatt a tisztázott légi helyzetkép (RAP) kimaradás;
- Hasmenéssel járó fertőzés a kitelepült állomány körében.

A gyakorlat harmadik napján, március 26-án

- Terrorista ellenes rendszabályok bevezetése;
- Légvédelmi rakéta indítóállványt ellenséges rakéta találat ért, személyi és technikai sérülés;
- An-26 repülőgép felszállás közben rakéta találatot kapott, visszazuhant a pályára, személyzet mentés, roncs elszállítás, kifutópálya helyreállítás;
- Nagy intenzitású földi támadás az MRLCS és a nagyszénási radar szd. ellen, súlyos személyi veszteség, technikai eszközök nagyfokú sérülései.

Az egyes hadműveleti napokon összeállításra kerültek a „**Napi logisztikai helyzetjelentés**”-ek, amelyeket a 18.00 helyzetnek megfelelően kellett az alárendelteknek felterjeszteni.

A napi logisztikai helyzetjelentések tapasztalatai

Annak ellenére, hogy az induló harcérték a fontosabb technikai eszközök kódszámai, készlet és kapacitásadatok az egységesítés céljából a gyakorlás előtt kiadásra kerültek, nem minden alakulat vette figyelembe.

Volt olyan alakulat is amely csak külön felszólításra küldte el jelentését, pedig a műveleti terv „**R**” mellékletében egyértelműen megfogalmazásra került a felterjesztés időpontja.

Több jelentésen nem volt feltüntetve, hogy hányas számú napi összefoglaló logisztikai helyzetjelentés (nem elég az aláírás dátuma).

Problémás terület az első pontban lévő logisztikai alegységek települési helye (több csoportosítás esetén fel kell tüntetni valamennyi helyen lévő csoportosítást).

Nem elég az induló harcérték és anyagi készletek adatait feltüntetni, végig kell vezetni (nap végéig).

Valószínű értelmezési probléma, hogy a készletadatoknál a napi készlet értelmezése, például ha a rendelkezésre álló repülő hajtóanyag készlet 2000 m³ akkor az nem lehet 226 napi készlet.

A szimulációs tevékenység értékelése

A gyakorlat célkitűzéseit figyelembe véve az egyes mozzanatok alkalmával a LEPK 01. számú Műveleti Tervének megfelelően a szimulációs központban valós idejű lejátás történt, amelynek tapasztalatai a következők voltak.

A repülőgépek és helikopterek harctéri szimulációjához a szükséges elemek betöltését a gyakorlat megkezdése előtt hajtotta végre a kijelölt alakulatok szakember gárdája. Ez után a szimulációs központ állományával le kellett próbálni ezeket az elemeket, hogy kellő képen tudják-e mozgatni őket az operátorok. Itt kiemelt fontosságú a földön történő technikai kiszolgálások szakágankénti bontásának szimulálása, ami az esetleges futó- és kisjavításoknál is nagy jelentőséggel bír.

A gyakorlat megkezdése előtt egy minden elemet megmozgató ügynevezett „**MINI ECERCISE**” került bejátásra olyan céllal, hogy a résztvevők lássák mit is lehet az egyes harctéri elemekkel megvalósítani, egyben felkészültek az operátorokkal történő együttműködésre is.

*Jól működött a 6+1 fős alakulatot reprezentáló szimulációs csoport. A 6 főből álló team mozgatta az alakulat kiemelt fontosságú technikai eszközeit és egyben reprezentálta a főbb területeket mint például a hadművelet, a logisztika, a repülő/légvédelmirakéta, műszaki, az egészségügy, az erők megóvása (FP) felelős szerveket. **A hetedik személy reprezentálta a parancsnokot aki a pillanatnyi kialakult helyzetben a döntéseket meghozta, konzultált az anyaalakulat Operatív Csoportjával és az ő utasításai alapján mozgatta tovább a szimulációban résztvevő erőket és eszközöket.***

Jelentkezett néhány tanulság, amelyet a későbbiek során érdemes figyelembe venni a szimuláció alkalmazásakor. A rendszer szépen rögzíti az esetleges hibás döntéseket és ezek következményeit. Fontos, hogy a napi kiértékelésekkor ezek **kellő képdokumentálással** legyenek alátámasztva. Ezzel is elősegítve a hibás döntéseken okulást és a helyes döntések meghozatalát. Tapasztalatként jelentkezett, hogy a szimulációban résztvevők nem minden esetben használják ki a számítógép adta összesítéseket napi jelentéseik összeállításánál. További tapasztalat volt, hogy a légvédelmi rakéta elemeket nem tudtuk a jelenlegi szervezeti struktúrának megfelelően bevinni, így a légvédelmi rakéta zászlóalj harci tevékenysége nem volt életszerű.

Összegezve: a gyakorlat során a logisztika a kialakult hadműveleti helyzeteket megfelelően tudta támogatni, a szükséges döntéseket a kapott információk alapján határozottan, kellő időben hozta meg. A megerősített **Légierő Hadműveleti Központba** delegált logisztikai szakember kellően képviselte a logisztikai szakterületet. Az **ICC** vezetési rendszer logisztikai mezőit csak a feltöltések után tudjuk alkalmazni. Az alkulatok **Operatív Csoportjainak** logisztikai szakemberei a jelentési rendszerben mutatkozó kisebb hibáktól eltekintve jól támogatták a parancsnokokat döntéseik meghozatalában, a műveletek során kellő operativitást tanúsítottak és az érvényben lévő szabályzók szerint hajtották végre a műveletek logisztikai támogatását. A szimulációban résztvevők jól felkészültek feladatukra, az operátorokkal kellő szintű együttműködést alakítottak ki, azonban nem kellő mértékben használták fel a szimulációs gép adta lehetőségeket a veszteségek, feltöltések és fogyások összesítésének meghatározásánál.

A gyakorlat jól példázta a valós idejű műveletekben történő lejtás fontosságát, az aprólékos, mindenre kiterjedő, pontos tervezés szükségességét. A gyakorlatnak nem volt célja a logisztikának, mint kiemelt területnek a vizsgálata, de láthatóvá vált, hogy a jelentési rendszerünket pontosítani, a hadműveleti tervezést követő végrehajtást precízen tervezni szükséges.

3. A „Légi küzdelem 2004” gyakorlat

A gyakorlat kiinduló harcászati helyzete megegyezett a törzsgyakorláson beállított és a „Célzott Csapás 2004” gyakorlaton szimulációval végrehajtott feladatok végrehajtásakor elért eredményekkel. A válságkezelési időszak légi műveleteinek végrehajtása után a konfliktus elmélyült és a – beállított helyzetnek megfelelően – NATO az 5. cikkely szerinti, háborús helyzetbe történő átmenet rendszabályait vezette be. Ezen műveletek begyakorlása történt a nemzeti **TACEVAL** ellenőrzéssel (**NATEVAL**) egybekötött harcászati gyakorlat végrehajtása során.

A feladat jellege miatt itt már valós végrehajtás történt és valós tevékenységet értékelő feladatot kapott az MH LEP értékelő elemző csoportja, illetve a felkészített **TACEVAL** nemzeti ellenőri állomány. Mivel a *gyakorlat végleges értékelése még nem zárult le*, így csak néhány tényező megállapítás adható közre, aminek szerkezete valamelyest eltér az előbb tárgyalt gyakorlás/gyakorlat elemzések szerkezetétől.

A NATO-nak felajánlott erők közül csak a **CRC** tevékenysége került ellenőrzésre.

A gyakorlat tárgya volt: A NATO integrált vezetési rendszerében gyakoroltatni az állománnyal a kapott harcfeladat értelmezését, pontos továbbítását, valamint csak a CRC állomány harcászati képességeinek felmérése, minősítése az **ACE Air Force Standards (AFS) Volume VI. Stem** ellenőrzési útmutatók alapján.

A gyakorlat célja volt:

- Jóváhagyott levezetési terv szerint felmérni és értékelni a CRC feladat végrehajtó képességet az AFS Vol VI. szerint összevetve az AFS Vol. III.-ban meghatározott követelménnyel;
- A NATO riasztási rendszer szerinti üzenetek vételének, azonosításának, továbbításának és végrehajtásának gyakoroltatása;
- Gyakoroltatni és ellenőrizni a harcfeladat végrehajtásának értékelési és jelentési rendjét;
- Nemzeti integrációs folyamat részeként gyakoroltatni a nemzeti ellenőr állomány ellenőrző tevékenységét.

A gyakorlaton résztvevő logisztikai ellenőri állomány összetétele:

- Vezető ellenőr: MH LEP A3 TACEVAL csoport (1 fő);
- LOG C3 ellenőr: MH LEP A4 (3 fő);
- Ellátás, biztosítás: MH 1. Logisztikai és Támogató (LT) ezred (2 fő), MH 89. Szolnok Vegyes Szállítórepülő (SZVSZR) ezred (2 fő), MH 12. Légvédelmi Rakéta (LÉRAK) dandár (1 fő);
- Sensor manager: MH 64. VVR ezred (1 fő);
- ADP hardware, software: MH LEP A6 (1 fő)
- Híradás, kommunikáció: MH LEP A6 (1 fő)

Az ellenőrzéseket a kijelölt állomány az AFS Volume VI. ellenőri útmutató szerint hajtotta végre. Az ellenőrzésre került hadműveleti képességeket az INTERIM FORCES STANDARD VOLUME III. (Operation, Logistics, Force Protection) kötetben rögzített követelmények előírásai határozták meg.

Az ellenőrzött alegység által jelentett logisztikai korlátozó tényezők a következők voltak:

- Élelmezés, ruházat, üzemanyag vonatkozásában utaltak - MH 1. LT ezred biztosítja;
- SEL objektumon belül tartalékkészlet tárolás nincs;
- Személyi állomány fektetése még a MH 1. LT ezrednél sem megoldott;
- Javítócsoportok mobilitása korlátozott;
- SEL áramforrás üzemanyag tartályának lefejtése nem megoldott;
- Híradó és informatikai eszközök hiánya;
- TASZT készletek feltöltetlensége, stb.

Az ellenőrzés elsődleges tapasztalatai

1. Az ellenőrzött alegység logisztikai részlege semmilyen NATO dokumentációval nem rendelkezett;

2. Az ellenőrzött alegység nem rendelkezett logisztikai támogatási tervvel;

3. Az ellenőrzött alegységnek nem volt állománytáblába foglalt szervezetszerű támogató részlege;

4. Az ellenőrzött alegység logisztikai csoportja - amely négy fő - képességeit tekintve csak adminisztratív támogatást tudott nyújtani;

5. Az ellenőrzött alegység csapatkészletei nincsenek a helyszínen tárolva;

6. Az ellenőrzött alegység logisztikai csoportjánál nem volt kialakítva a NATO-ban elfogadott LOGREP jelentő rendszer. Nem voltak lefektetve a lefelé és felfelé történő együttműködések rendszabályai. Logisztikai részről nem volt érzékelhető a konkrét szakmai vezetés megnyilvánulása az ezred szakirányú elöljárója részéről.

Az ellenőrzés tapasztalatainak feldolgozása még nem fejeződött be, mivel a végleges jegyzőkönyv még nem készült el.

Összegzés

A Magyar Honvédség Légierő Parancsnokság 2004 év tavaszán végrehajtott gyakorlás-gyakorlat sorozat megmutatta, hogy a törzsgyakorlásban a **Légierő Parancsnokság törzséből kialakított vezetési operatív csoport, benne a logisztikai szakemberekkel, képes a NATO elvek szerinti feladat végrehajtásra**, a MH LEPK Műveleti Tervének elkészítésére a mindenkor hadműveleti igényeknek megfelelően.

A szimulációval támogatott gyakorlat bebizonyította, hogy a közép-szintű és csapatszintű logisztikai vezetés megfelelően tudta támogatni a kialakult hadműveleti helyzetet, a szükséges döntéseket kellő időben és tartalommal hozta meg és hajtotta végre.

A gyakorlat során bebizonyosodott, hogy az **integrált vezetési rendszer (ICC)** logisztikai mezőit csak adatfeltöltések után tudjuk használni. Az adatfeltöltéshez segítséget kell majd kérnünk valamelyik **CAOC** szervezettől.

A jelenleg érvényben lévő **logisztikai jelentési rendszerünkön** kisebb pontosítást kell végrehajtani. A gyakorlat jól példázta a valós idejű lejátszás, vagyis a szimuláció jelentőségét, az aprólékos, mindenre kiterjedő, pontos tervezés fontosságát. A jövőben levezetésre kerülő szimulációs gyakorlatoknál jobban kell támaszkodni a rendszer adta lehetőségek felhasználására.

Egy a NATO-nak felajánlott **alegység NATEVAL szintű ellenőrzésekor** látható volt, hogy az ellenőrzés szempontjai – amelyek szövetségi kiadványokban rögzítettek – nem minden esetben egyeznek meg a magyar nemzeti előírásokkal, így sok negatív megállapítást kellett tennie a nemzeti ellenőri állománynak.

Az elkövetkezendő időben törekedni kell a logisztika területén mutatkozó eltérő szabályozások és tevékenységek minimalizálására, az ellenőrzések logisztikai téren jelentkező korlátozó tényezőinek csökkentésére.